

ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

☒ 8901 Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 17-19. ☎ 92/502-100
E-mail: mayor@zalaegerszeg.hu

... napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
2025. március 20-i ülésére

Tárgy:

Kovács Károly szobrának felállítása

Előterjesztő:

Balaicz Zoltán polgármester

Készítette:

Horváth Gábor
osztályvezető helyettes

Tárgyalta:

Humánigazgatási Bizottság
Gazdasági Bizottság
Műszaki Bizottság

Egyeztetve:

Főépítészeti Osztály
Méhesné Tatár Eszter főépítész

Törvényességi, tartalmi és formai szempontból ellenőrizte:

Önkormányzati Osztály

Költségvetési, pénzügyi-gazdálkodási szempontból ellenőrizte:

Közgazdasági Osztály

Tisztelt Közgyűlés!

140 évvel ezelőtt, 1885-ben vált rendezett tanácsú várossá Zalaegerszeg és megválasztották első polgármesterünket, Kovács Károlyt (1885-1895). A 140 éves jubileumot számos, a lokálpatrióta tudatot erősítő programmal, új köztéri alkotásokkal, kiadványokkal és konferenciákkal tesszük emlékezetessé.

E törekvésünknek megfelelően, az eseménysorozat részeként mellszobor felállítását javaslom Kovács Károly, Zalaegerszeg első, korszakos jelentőségű polgármestere emlékére a Május 1. ligetben, ahol korábbi elgondolásunknak megfelelően a jövőben egy szoborpark kialakításával Czobor Mátyás mellett Botfy Lajos, Várhidy Lajos, Korbay Károly, és Keresztury József egykori városatyák munkássága előtt is tisztelegnénk. Az alkotás elkészítésére a Czobor Mátyás alakját is jegyző Béres János szobrászművészt kértem fel, azzal, hogy az újonnan felállítandó műalkotás anyagában, stílusában és kialakításában harmonizáljon a meglévővel, lehetővé téve a szoborpark esztétikus, környezetbe illeszkedő megvalósítását.

Kovács Károly életrajza:

Egy kispolgári római katolikus családban született Kaposváron. Apja Kovács János csizmadia mester, anyja Szokcsovits Julianna volt. Kovács Károly már végzett ügyvédként került Zalaegerszegre az 1860-as években. Ügyvédi irodát nyitott, és gyorsan bekapcsolódott a város közéletébe. Kiváló szervezőkészségéről is ismert volt. Már 1870-ben tagja volt a város képviselő-testületének, 1874-ben pedig parancsnoka lett a Zalaegerszegi Önkéntes Tűzoltó Egyletnek. Később más helyi egyesületekben is feltűnt a neve. Politikai pártállását tekintve a Függetlenségi Párttal szimpatizált. Az 1884-es országgyűlési választásokon segítette farkaspatyi Farkas Dávid jelöltállítását, akit (a párt programjával) meg is választottak országgyűlési képviselőnek.

Svastits Benő zalai alispán a tisztújítás napját 1885. május 13-ára tűzte ki. Az időpont a képviselők igazolási eljárása és a közben esedékes megyei közgyűlés miatt esett erre a viszonylag távoli dátumra. A jelzett napon legelőször a polgármester személyéről kellett dönteni a zalai történelemben. Hamarosan kiderült, hogy az állásra egyetlen pályázó jelentkezett: Kovács Károly zalaegerszegi ügyvéd, akit a jelenlévők közfelkiáltással, lelkes éljenzéssel Zalaegerszeg első emberévé választottak. Előzetes, aktív közéleti szerepvállalása, népszerűsége megalapozta a sikert, az út – mondhatni – egyenesen vezetett ideig.

Kovács Károly nem volt vagyonos ember, a közéleti érdeklődésén túl néhány sikeresebb bünyügyi védelem tette ismertté nevét. Nagy népszerűséget először akkor szerzett magának, amikor a tűzoltóegylet főparancsnokaként aktív szerepet vállalt abban, hogy 1882-ben az Országos Tűzoltó Közgyűlés Zalaegerszegen ülésezzen.

Az 1882. augusztus 11–15-ig tartó rendezvényen szinte minden nagyobb város tűzoltóegylete képviseltette magát. Az eseményhez számos kiegészítő program is társult: díszmenet, tűzijáték, bál, kirándulások, versenyek, majd a négynapos programsorozat végén egy igazi népünnepély várta a helyieket. Mai szóhasználattal élve, Kovács Károly egy színvonalas, színes nyári fesztivált szervezett Zalaegerszegre, melynek országosan is híre ment.

Tíz évig állt a város élén, amely idő alatt óriási építkezésekbe kezdett; polgármestersége idején épült fel többek között az új városháza, a pénzügyi palota, az Arany Bárány Szálló, továbbá az

Állami Főgimnázium, óvoda, laktanya, valamint a téglagyár. Kovács Károly azonban mindeközben nem számolt a város teherbíró-képességével, így hatalmas adósságokat halmozott fel, hosszú évtizedek múlva is érezhető következményekkel. Emiatt polgármesterségének utolsó éveiben elvesztette a népszerűségét, majd meggyengült látására hivatkozva 1895-ben lemondott hivataláról, s a közélettől visszavonulva haláláig ügyvédként dolgozott. Az utolsó időszak kudarcai ellenére városépítő és -fejlesztő tevékenysége az utókor számára mégis kiemelkedő városvezetővé teszi. Haláláig (1904. február 5.) ügyvédként dolgozott, ám a közügyekben már nem vett részt.

1873. február 22-én Zalaegerszegen feleségül vette a római katolikus polgári származású Strohmayr Izabella (Zalaegerszeg, 1850. dec. 22. – Veszprém, 1931. márc. 29.) úrhölgyet, akinek a szülei Strohmayr György (1812–1854) zalaegerszegi nyomdász és Szabó Rozália (1821–1910) voltak.

Házasságukból 3 gyermek született: Kovács Izabella Mária (Zalaegerszeg, 1873. szeptember 29. – Budapest, 1943. december 13.), Kovács Károly János (Zalaegerszeg, 1874. december 27. – Zalaegerszeg, 1875. február 19.), Kovács Magdolna Leontin (Zalaegerszeg, 1879. július 18. – Zalaegerszeg, 1942. október 2.).

Bár ő volt az első polgármesterünk, emléktáblát, vagy szobrot soha nem állítottak a tiszteletére. Mindössze az arcképét megörökítő emlékköve látható a róla elnevezett belvárosi téren, amelyről tudni kell, hogy 1904-ben készült és eredetileg Kovács Károly síremléke volt, az Ady utcai temetőben (helyén ma az uszoda van) állították fel. A temető felszámolása után a sírt már nem helyezték át a Göcseji úti temetőbe, csak a síremléket szállították oda. Onnét került – restaurálva – mai helyére. Éppen ezért méltó lenne, hogy az egykori sírkő mellett valódi szobor is emlékeztessen városunk első polgármesterére.

Műleírás:

Kovács Károly mellszobra carrarai márványból készülve méretében azonos Czobor Mátyás már elkészült mellszobrával. A talapzat is lényegében azonos méretű, egy-két cm-es vastagságú eltéréssel a szoborhoz igazodva. A talapzaton levő felirat mellett Zalaegerszeg rendezett tanácsú város pecsétje látható.

Feliratok:

KOVÁCS KÁROLY

1885-1895

ZALAEGERSZEG ELSŐ POLGÁRMESTERE

**ÁLLÍTTATTA ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
ZALAEGERSZEG RENDEZETT TANÁCSÚ VÁROSSÁ VÁLÁSÁNAK 140 ÉVES
ÉVFORDULÓJÁN.**

2025. MÁJUS 13.

Mérete:

A faragott kőszobor magassága 65 cm, a talapzaté 140 cm. Összességében 2 m magas. Ennyi kell ahhoz, hogy közvetlen közletről egy átlagos növésű ember felnézzen rá, szemmagassága a szobor nyakánál legyen.

Költségek:

- talapzat: bruttó 1.300.000 Ft, amely tartalmazza az alapanyagot, betonlázat öntését és a felállítás munkadíját
- szobor összdíjazása bruttó 7.650.000 Ft., amely tartalmazza a carrarai márványtömb árát (1.450.000 Ft), a tervezés, mintázás, kőfaragás, szakmai irányítás költségét.

Költségek mindösszesen bruttó 8.950.000 Ft

A szobor költségeit a Miniszterelnökség által nyújtott támogatás teljes mértékben fedezi.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 8. pontja szerint közterület elnevezése, köztéri szobor, műalkotás állítása a képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át.

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 109. § (1) bekezdése szerint művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről, áthelyezéséről, lebontásáról a település önkormányzatának képviselőtestülete, Budapesten fővárosi tulajdonú közterület vagy épület esetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, a kerületi önkormányzat tulajdonában álló közterület vagy épület esetében a kerületi önkormányzat képviselőtestülete dönt, és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról. A (2) bekezdés szerint a döntéshez a műalkotás művészi értékére vonatkozóan szakvéleményt kell beszerezni.

A műalkotás vázlattevéét Farkas Ferenc Munkácsy Mihály és Zalaegerszegért díjas szobrászművész tekintette át, amelynek művészi értékére vonatkozóan az alábbiakat fogalmazta meg:

Béres János szobrászművész alkotása a fent említett park egyik sétánya mentén, Czobor Mátyás mellszobrának közelében kerülne felállításra.

A szobrász által tervezett mellszobor mérete, kialakítása a klasszikus hagyományoknak megfelelő. A szobor Kovács Károlynak, Zalaegerszeg város első polgármesterének kíván emléket állítani. A portré magassága cca. 70 cm, anyaga carrarai márvány. A posztamens egy háromtagú kőoszlop, magassága cca. 140 cm, anyaga süttöi mészkő.

A portré az agyagmodell alapján kiváló plasztikai erényekkel rendelkezik, részletgazdagon, élethűen kerül kifaragásra. A szobrot hordozó posztamens letisztultsága, „tömbyszerűsége” kellő összhangban áll a művesen faragott portréval.

A fentiek alapján a művet megvalósításra, felállításra javaslom.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy támogassa Kovács Károly Zalaegerszeg első polgármestere mellszobrának felállítását a Május 1. ligetben.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Humánigazgatási Bizottsága 13/2025. (III.10.) határozatával egyhangúlag – 15 igen szavazattal – támogatta a határozati javaslatban megfogalmazottakat.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Műszaki Bizottsága 19/2025. (III.11.) határozatával az előterjesztést – egyhangúlag 16 igen szavazattal - támogatta.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Gazdasági Bizottsága 29/2025. (III.12.) határozatával az előterjesztést 12 igen, egyhangú szavazattal támogatta.

Határozati javaslat

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Bérés János szobrászművész Kovács Károly mellszobrát a Május 1. ligetben kívánja elhelyezni.

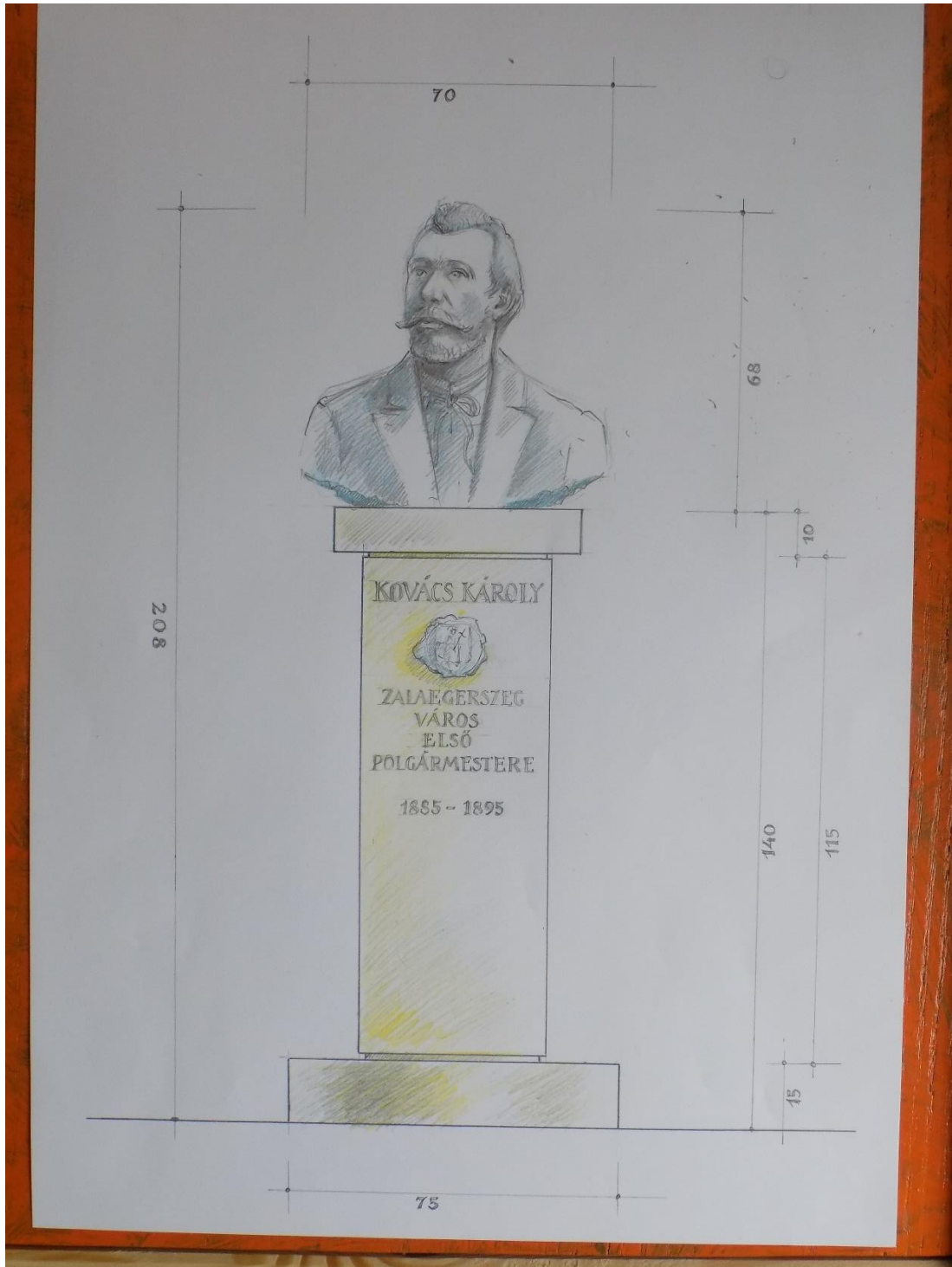
A közgyűlés felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon a szobor elhelyezéséről, valamint ünnepélyes felavatásáról.

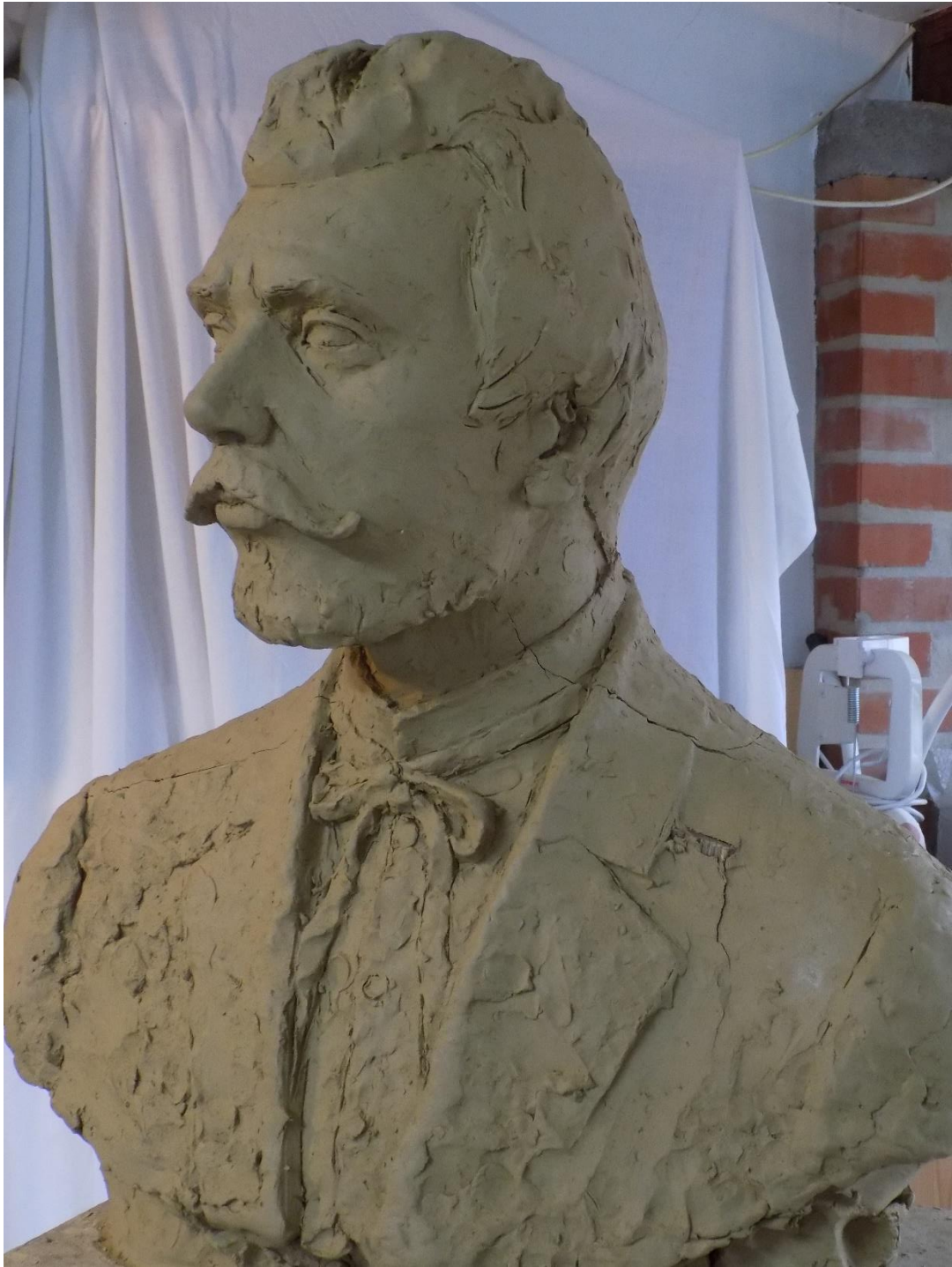
Határidő: a szobor elhelyezésére és ünnepélyes felavatására 2025. május 13.

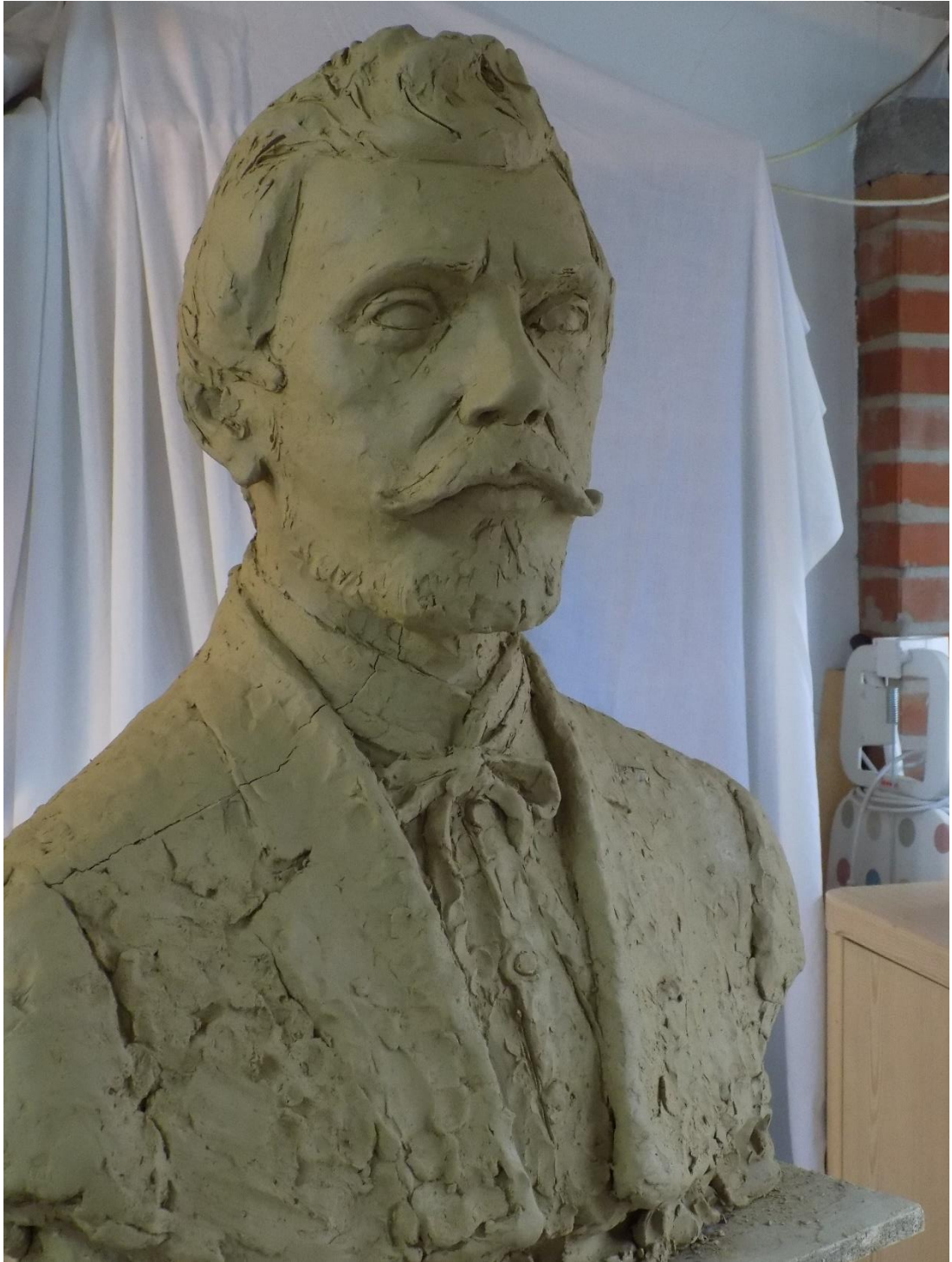
Felelős: Balaicz Zoltán polgármester

Zalaegerszeg, 2025. március 13.

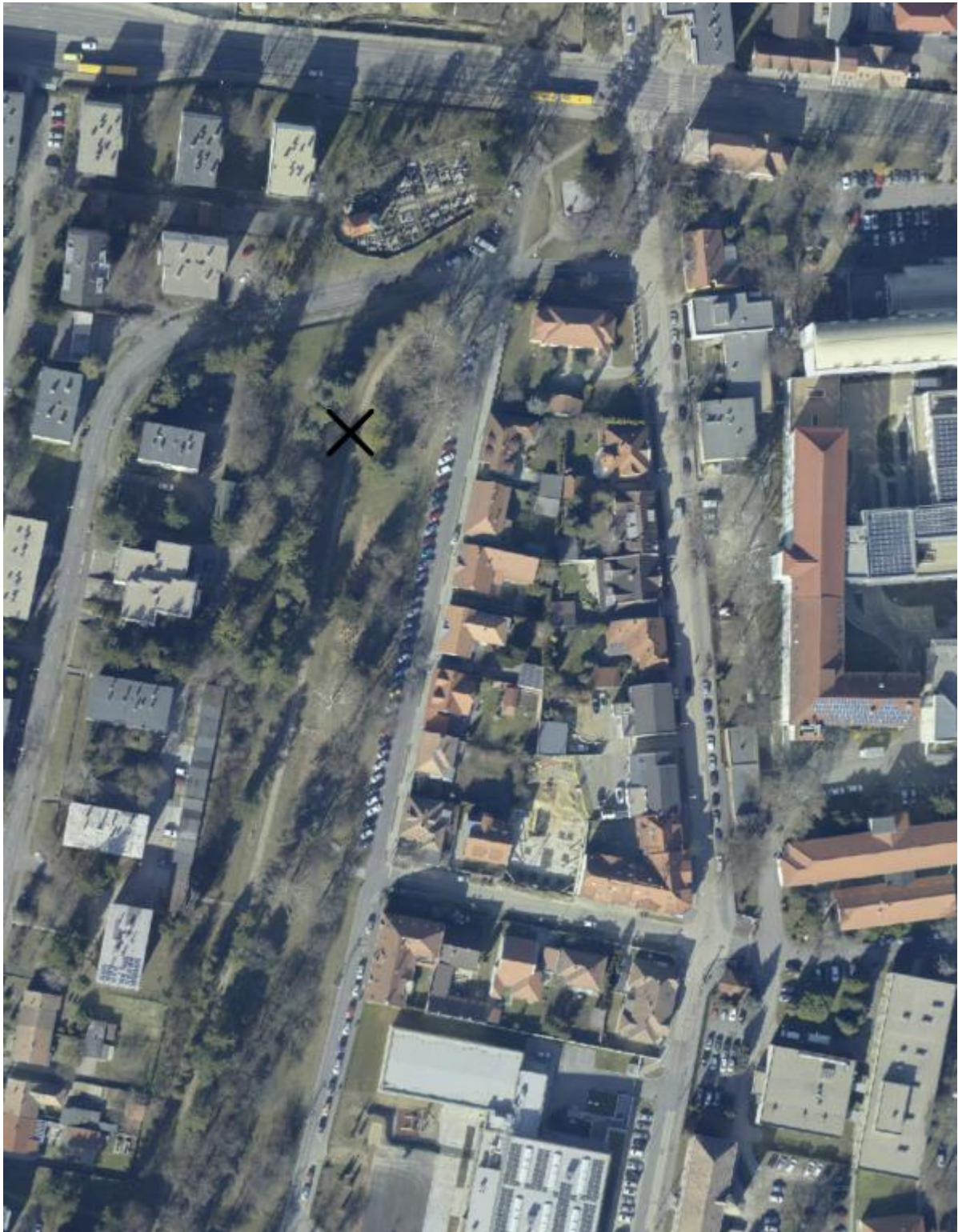

Balaicz Zoltán
polgármester

Az „X” jelöli a szobor helyszínét, amely a tervek szerint a ligetben található sétányon fog elhelyezkedni.

SZAKVÉLEMÉNY

Zalaegerszegen, a Május 1. ligetben felállításra kerülő mellszobor szakvéleménye.

Béres János szobrászművész alkotása a fent említett park egyik sétánya mentén, Czobor Mátyás mellszobrának közelében kerülne felállításra.

A szobrász által tervezett mellszobor mérete, kialakítása a klasszikus hagyományoknak megfelelő. A szobor Kovács Károlynak, Zalaegerszeg város első polgármesterének kíván emléket állítani. A portré magassága cca. 70 cm, anyaga carrarai márvány. A posztamens egy háromtagú kőoszlop, magassága cca. 140 cm, anyaga süttői mészkő.

A portré az agyagmodell alapján kiváló plasztikai erényekkel rendelkezik, részletgazdagon, élethűen kerül kifaragásra. A szobrot hordozó posztamens letisztultsága, „tömbszerűsége” kellő összhangban áll a művesen faragott portréval.

A fentiek alapján a művet megvalósításra, felállításra javaslom.

Bocföldre, 2025. 02. 25.

Farkas Ferenc
Munkácsy-díjas
szobrászművész